

Vier typen raadslid

Inmiddels heeft elk raadslid zijn eigen ervaring met het verschijnsel 'griffier' opgedaan. De griffier is er voor iedereen in de raad, maar het beroep dat individuele raadsleden op deze nieuwkomer blijken te doen verschilt nogal. Vier typen raadslid tekenen zich af voor de griffier, die van veel markten thuis moet zijn:

1. De behouder

Ervaren raadsleden kunnen hun twijfels hebben bij duale vernieuwing. De behouder had een uitstekend contact met de gemeentesecretaris, dus wat voegt een griffier toe? Het dualisme is voor hem geen verbetering maar een tijdsverslinder, waarvan de griffier het symbool is. Liever praat de behouder om de griffier heen met de secretaris of andere ambtenaren. Als de griffier zorgt voor een goede postverwerking en procesbewaking tijdens vergaderingen, is het hem genoeg. Voor de griffier is het moeilijk om dit type raadslid tevreden te stellen. Klantvriendelijkheid werkt immers alleen als de verwachting van de klant min of meer overeenkomt met het aanbod, en dat is in dit contact een valkuil.

2. De hemelbestormer

Dit raadslid is verheugd over het dualisme en vindt de griffier een geweldige uitvinding. Eindelijk heeft hij toegang tot informatie die de secretaris of de coalitiepartijen vroeger zoveel mogelijk onder de pet hielden. De raad kan zich nu als zelfstandig orgaan profileren en eigen plannen ontwikkelen. Daarom belt de hemelbestormer regelmatig met de griffier en overlegt over de politieke actualiteit en over het functioneren van de raad. Hij steunt de griffier door dik en dun. De griffier kan in dit contact veel deskundigheid en visie kwijt, maar hij moet wel zijn rol goed bewaken, want de valkuil hier is het meegezogen worden in de politieke werkelijkheid van raadsleden zelf.

3. De evenwichtskunstenaar

De evenwichtskunstenaar vond het monisme niet slecht, maar wil zeker kijken naar de kansen die het dualisme biedt. Bij vernieuwing voorkomt hij dat het kind met het badwater wordt weggegooid maar een experiment steunt hij meestal wel. Hij is degene die luistert en meeleeft als de gemeentesecretaris moeite heeft met de consequenties van de komst van de griffier. Ook voor de griffier heeft hij een open oor maar: een te zelfstandige positie van de griffier vindt hij bedreigend. Meestal behoort hij zelf tot de coalitiepartijen. Wil de griffier in bestuurlijke vernieuwing iets bereiken en de eigen deskundigheid inbrengen dan moet hij het politieke krachtenveld goed in kaart brengen en daarop inspelen.

4. De pragmaticus

Dit raadslid weet wat hij wil bereiken en het kan hem niet schelen in welke vorm. De griffier is voor hem een welkome verschijning mits die bijdraagt aan zijn doelen. In wezen heeft hij geen boodschap aan monisme of dualisme, als de werkwijze maar niet bureaucratisch is want daaraan heeft hij een broertje dood. Elk voorstel voor bestuurlijke vernieuwing van de griffier kan zijn steun verwerven maar wees de griffier die hem voor de voeten loopt, bijvoorbeeld als bewaker van procedures. Het zal die griffier moeite kosten om hem ervan te overtuigen dat democratie niet alleen over het realiseren van ideeën gaat maar ook over het respecteren van vaste, betrouwbare regels.

Welk type raadslid bent u? Hier een korte checklist voor een eerste gedachtevorming daarover:

O U vraagt feedback over uw eigen functioneren aan de raadsgriffier (2, soms 4)

O U bekijkt kritisch of de griffier zich niet teveel in het politieke spel begeeft (1,3)

- O U ziet de griffier eerder als de bewaker van procedures dan als algemeen adviseur (3, soms 1)*
- O U hebt de griffier al eens gevraagd informatie voor u op te zoeken (2, 4, soms 3)*
- O U houdt van experimenteren, ook in het openbaar bestuur (2, soms 3)*
- O U vermijdt discussies en werkgroepen die over dualisme gaan (1,4)*
- O U hebt nog geen langer gesprek dan tien minuten met de griffier gehad (1)*
- O U vindt dat de griffier er voor u is en niet andersom (4, soms 2)*